

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2022-10-17
Stockholm

Mål nr
P 8125-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-06-16 i mål nr P 6799-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Byggnadsnämnden i Tyresö kommun

Ombud: M.J.

Motpart

B.K.

Ombud: S.M.

SAKEN

Avvisad ansökan om bygglov i efterhand för tillbyggnad av enbostadshus och installation av eldstad på fastigheten A i Tyresö kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med upphävande av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Byggnadsnämndens i Tyresö kommun beslut den 26 februari 2020, dnr BNS-2019-739, att avvisa ansökan om bygglov.

Dok.Id 1851483

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden i Tyresö kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, fastställer nämndens beslut.

B.K. har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört sammanfattningsvis följande.

Ärendet är så ofullständigt att det inte går att pröva i sak. Det framgår av plan- och bygglagen (2010:900), PBL, vad en ansökan om bygglov ska innehålla. Vilka krav kommunen ställer på en ansökan framgår av kommunens hemsida. Hemsidan fungerar som ett viktigt redskap för att ge råd och hjälp till medborgarna så att de kan tillvarata sina egna intressen och också behandlas lika i liknande fall. Av kraven framgår att det vid en tillbyggnad av ett enbostadshus behövs en förenklad nybyggnadskarta, vilket innebär att befintliga byggnader mäts in. Det behövs också fasad-, plan- och sektionssritningar som visar hur den föreslagna byggnaden ska se ut och förhålla sig till befintlig byggnation och till omgivningen. Eftersom ärendet inte kräver tekniskt samråd och kontrollansvarig behöver ett förslag till kontrollplan lämnas in. För att installera en eldstad behövs dessutom en produktbeskrivning med prestandadeklaration över eldstaden och rökkanalen. På hemsidan finns länkar till exempelritningar för olika typer av åtgärder. Samma information finns tillgänglig även för den som saknar tillgång till internet.

Aktuell ansökan består av en ansökningsblankett, en ritning döpt till sektionssritning, en ritning döpt till fasadritning och en situationsplan. På sektionssritningen saknas väderstreck, höjdmått, taklutning och invändig takhöjd. Det är utifrån ritningen oklart vad som föreslås att byggas avseende fönsterplacering, väggar och höjd. Skorstenen verkar från ett håll vara inbyggd, men från ett annat vara placerad längs fasaden. Fasadritningen är inkomst- och beslutsstämplad i ett äldre ärende. Information om tak-

och fasadmaterial tycks gälla en äldre tillbyggnad. Situationsplanen har rubriken Bygglövhandling nytt attefallshus. Handlingar som helt saknas i ansökan är planritning, kontrollplan, konstruktionsritning, teknisk beskrivning och prestandadeklaration för eldstad.

Det mål om förhandsbesked som mark- och miljödomstolen hänvisar till är inte tillämbart i det här fallet, då ärenden om förhandsbesked är en typ av ärenden som i många fall kan avgöras med enkla handlingar. Sådant är inte fallet när det gäller en tillbyggnad av ett enbostadshus och installation av eldstad.

B.K. har hänfört sig till vad han tidigare har anfört med i huvudsak följande tillägg.

Av nämndens protokoll framgår att det inglasade uterummet är tillåtet enligt gällande stadsplan och byggt på befintligt källartak. Protokollet är vilseledande. Slutbesked från den 4 februari 2015 visar att läget av det inglasade uterummet är preciserat och godkänt. Ritningar i skala 1:50 visar samtliga fönster, läge för eldstad och skorsten.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

En ansökan om lov eller förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen. Om ansökan är ofullständig, får byggnadsnämnden förelägga sökandena att avhjälpa bristerna inom en viss tid vid äventyr av att ansökan avvisas eller prövas i befintligt skick (se 9 kap. 21 och 22 §§ PBL). Avvisning bör aktualiseras först om en ansökan är så bristfällig att någon prövning i sak inte låter sig göras (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 30 november 2012 i mål nr P 2468-12).

Vilka närmare krav som bör ställas på en bygglovsansökan beror på förutsättningarna i det enskilda fallet. Därvid har det betydelse vilken åtgärd bygglov söks för och vilka förhållanden som råder på platsen där den ska utföras. Att en ansökan uppfyller de krav som följer av 9 kap. 21 § PBL är av betydelse inte bara för nämndens prövning, utan även för att berörda sakägare ska ha möjlighet att förstå vad den lovsökta åtgärden

innebär. En följd av att en oklar ansökan läggs till grund för ett beslut om bygglov är att oklarheterna i ansökan kan överföras till beslutet. Sådana oklarheter försvårar en eventuell överprövning efter överklagande av bygglovsbeslutet samt efterföljande tillsyn. (Se Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 april 2021 i mål nr P 386-20.)

I detta fall avser ansökan en ansökan om bygglov i efterhand för tillbyggnad av enbostadshus och anmälan i efterhand av installation av eldstad. Handlingarna som utgjort underlag för ansökan har varit en sektionsritning, en fasadritning och en situationsplan. Trots möjlighet till komplettering har något mer underlag inte lämnats in. Mot bakgrund av plan- och bygglagstiftningens krav på innehållet i en ansökan om lov och de ovan redogjorda syftena med dessa krav, bedömer Mark- och miljööverdomstolen att ansökan är så ofullständig att den inte kan läggas till grund för ett beslut om bygglov. Av underlaget har det inte heller varit möjligt för nämnden att, i enlighet med 9 kap. 21 § andra stycket 2 PBL, som avser ytterligare krav på handlingar vid tillbyggnad av ett enbostadshus, ge startbesked redan i samband med ett beslut om bygglov. Nämnden har således haft fog för sitt beslut om att avvisa ansökan.

Vad gäller nämndens beslut att debitera B.K. en avgift för handläggningen av byggnadsärendet gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Bestämmelsen i 12 kap. 8 § 2 PBL om rätten att ta ut avgifter bl.a. vid beslut om lov är inte begränsad till att enbart omfatta åtgärder som vidtas i ärenden som utmynnar i positiva beslut om lov. Ett avvisningsbeslut i ett lovärende är också ett beslut om lov och omfattas därmed av bestämmelsen (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 mars 2018 i mål nr P 5991-17). Nämnden har därmed haft rätt att debitera B.K. avgiften.

Sammanfattningsvis ska överklagandet bifallas och mark- och miljööverdomstolens dom upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Fredrik Ludwigs, tekniska rådet Mats Kager, hovrättsrådet Katarina Berglund Siegbahn och tf. hovrättsassessorn Alexandra Tavaststjerna, referent.

Föredragande har varit Jennifer Jarebro.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-06-16
meddelad i
Nacka

Mål nr P 6799-20

PARTER

Klagande B.K.

Ombud: S.M.

Motpart

Byggnadsnämnden i Tyresö kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 28 augusti 2020 i ärende nr 403-15581-2020, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Avvisad ansökan om bygglov för tillbyggnad av enbostadshus och installation av eldstad på fastigheten A i Tyresö kommun

DOMSLUT

Med ändring av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 28 augusti 2020 undanröjer mark- och miljödomstolen Byggnadsnämnden i Tyresö kommuns beslut den 26 februari 2020, dnr BNS-2019-739, och visar målet åter till byggnadsnämnden för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Tyresö kommun (nämnden) beslutade den 26 februari 2020 att avvisa B.K.s ansökan om bygglov i efterhand för tillbyggnad av enbostadshus och installation av eldstad på fastigheten A i Tyresö kommun. I samma beslut påförde nämnden B.K. en avgift om 6 127 kronor. B.K. överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som i beslut den 28 augusti 2020 avslog överklagandet.

B.K. har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

B.K. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska bevilja bygglov enligt bygglovsansökan och att avgiftsbeslutet ska undanröjas.

Till stöd för sin talan har B.K. vidhållit vad han tidigare anfört, med i huvudsak följande tillägg och ändringar. Hos nämnden har det funnits bygglovshandlingar. Handlingarna har legat till grund för tidigare godkända bygglov och en byggnad är redan uppförd i enlighet med dessa. För området gäller en stadsplan fastställd 1968. Det innebär att inglasning av terrass är tillåtet. Husväggarna sticker ut cirka 15 cm från källargrunden vilket beror på tilläggsisolering som genomfördes under senare delen av 1970-talet. Vid denna tidpunkt fick isolering av vissa ytor ske utan bygglov. Nämnden har i beslut den 11 december 2014 beviljat tillbyggnad av enbostadshuset.

Handlingarna som lämnades in i samband med bygglovsansökan innehåller en nybyggnadskarta, fyra fasadritningar där tillbyggnaden av källaren och altanen framgår samt även tillbyggnaden av en ”garagedel” med tegeltak i svartplåt. Nämnden utfärdade slutbesked 4 februari 2015 vilket innebär att altanens läge, på vilken den inglasande altanen är uppförd, godkändes.

Protokollet från nämndens tillsynsbesök i den 1 november 2018 är ofullständigt och vilseledande eftersom angivna mått inte är preciserade och direkt felaktiga gällande

muren. Det togs fotografier på bland annat eldstaden som han inte har fått ta del av. Han har tillskrivit nämnden och begärt precisering av protokollet, men har varken erhållit svar eller fotografier. Han har dock fått tag på vissa fotografier på annat håll, däremot har han fortfarande inte tagit del av de fotografier som togs vid tillsynsbesöket.

Vid ett möte med bygglovschefen i december 2019 bedömdes handlingarna som visades på plats vara tillräckliga för att han skulle kunna beviljas bygglov. Dessa handlingar har sedermera lämnats in till nämnden. Det är uppenbart att hans ansökan har handlagts av en nyanställd bygglovshandläggare som ställde oriktiga och olagliga krav på hans ansökan.

B.K. har bl.a. gett in tillsynsprotokoll, foton och stadsplansbestämmelser.

Nämnden har motsatt sig bifall till överklagandet. Till stöd för sin inställning har nämnden anfört i huvudsak följande.

Nämnden vidhåller de skäl som anförts i avvisningsbeslutet. De handlingar som fanns i bygglovsärendet vid tidpunkten för beslutet har inte varit tillräckliga för att ansökan skulle kunna prövas i sak. Det har därmed varit korrekt att avvisa ansökan. Det som B.K. anfört i mark- och miljödomstolen förändrar inte denna bedömning.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde i målet den 1 juni 2021.

Den fråga som mark- och miljödomstolen i första hand har att ta ställning till är om det var riktigt av nämnden att avvisa B.K.s bygglovsansökan, dvs. om ansökan var så bristfällig att det saknades förutsättningar att pröva den i sak.

Enligt 9 kap. 21 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska en ansökan om bygglov vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen. Om ansökningen är ofullständig får byggnadsnämnden förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom viss tid. Om föreläggandet inte följs får ärendet avgöras i befintligt skick eller ansökningen avvisas (9 kap. 22 § PBL). Om sökanden har fått tillfälle till komplettering och utredningsbrister ändå kvarstår, torde det naturliga vara att avslå ansökan (se Blomberg & Svensson, Plan- och bygglag, 2010:900, Lexino 2020-12-31, kommentaren till 9 kap. 22 §). Avvisning bör aktualiseras först om en ansökan är så bristfällig att någon prövning i sak inte låter sig göras (se Mark- och miljööverdomstolens dom 30 november 2012 i mål nr P 2468-12).

Nämnden har den 7 januari 2020 förelagt B.K. att komplettera ansökningen genom att komma in med bl.a. en fullständigt ifylld ansökningsblankett med underskrift, en aktuell förenklad nybyggnadskarta där den senast godkända tillbyggnaden är inmätt, aktuella och fackmässigt upprättade plan-, fasad- och sektioneritningar i skala 1:100, material- och kulörredovisning samt fotografier på det redan utförda uterummet.

Av handlingarna i målet framgår att B.K. inte kom in med någon komplettering inom den tidsfrist som angavs i föreläggandet med därefter medgett anstånd. De handlingar som fanns i målet vid tidpunkten för nämndens avvisningsbeslut var således en sektioneritning, en fasadritning och en situationsplan. Huruvida ytterligare handlingar som berör fastigheten fanns hos kommunen saknar betydelse eftersom dessa handlingar inte vid tidpunkten utgjorde del av materialet i det aktuella bygglovsärendet.

Bedömningen av om ansökan var så bristfällig att det saknades förutsättningar att pröva den i sak ska därför ske utifrån ovan angivna handlingar.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Ansökningshandlingarna är bristfälliga i vissa avseenden. Plan- och sektionssritningar av tillbyggnaden saknas, både situationsplanen och fasadritningarna är knapphändigt upprättade och det är svårt att utläsa vilken volymomfattning som åtgärden avser eftersom höjdmått saknas. Mark- och miljödomstolen bedömer dock att ansökningshandlingarna inte varit så bristfälliga att det saknats förutsättningar för nämnden att pröva den i sak. Nämnden borde därför inte ha avvisat ansökan. Den skulle istället ha tagits upp för prövning i sak. Målet bör därför återförvisas till nämnden för en sådan prövning. Mark- och miljödomstolen har genom detta inte tagit ställning till om B.K.s ansökan vid denna prövning ska bifallas eller inte.

Som en följd av att nämnden saknat fog för att avvisa bygglovsansökan ska även nämndens avgiftsbeslut undanröjas. Länsstyrelsens beslut ska därför ändras på så sätt att nämndens beslut undanröjs i sin helhet och målet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 7 juli 2021.

Erik Andersson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Erik Andersson och tekniska rådet Ylva Kvist Trelje. Föredragande har varit tingsnotarien Jelena Todorovic.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.